

آرخامه احمد جودت

قصص انبياء

و تاریخ خلفا

جزء اول و ثانی

صاحب و ناشری : قناعت کتبخانه سی صاحبی الیاس

کافہ حقوق محفوظدر

قناعت کتبخانه سنک مهریخ حاوی اولیان نسخه لر ساخته اولوب طابع وبایی مسئولدر

در سعادت — قناعت مطبعه سی

۱۳۳۱

قصص انبیا علیہم السلام

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قصهٔ آدم علیه السلام

الله تعالی حضرت تری، عالمی یوقدن وار ایتدی و (آدم) ی طور اقدن یاراتدی . صکره آدمک جسدینه روح ویردی و «آکا سجده ایدیکز» دیو ملکره بیوردی .

هب ملکره، حضرت آدمه سجده ایلدی . فقط ابلیس، کبر و حسدندن ناشی سجده ایتدی . بونک ایچون حضور حقدن مطرود و ملعون اولدی و کندوسنه (شیطان رجیم) دنیلدی . بوسپیدن اودخی آدمه دشمن اولدی . آندن صکره حق تعالی حضرت تری (حوّا) یی یاراتدی و حضرت آدمه آش ایتدی .

ایکیسنی دخی جناب حق، جتنه قویدی و «بیگز، ایچکز» لکن شو آغاجه یا قلاشمیگز» دیدی .

شیطان ایسه بر تقریبه جتنه کیردی و آدم و حوا یانه واردی و آنلره وسوسه ویردی . «ربگز، سزی او آغاجدن نیچون نهی ایتدی بیلور میسگز؟ اکر سز آندن یر ایسه گز آرتق سزک ایچون اولوم اولماز، مؤیداً جتنده قاورسگز» دهرک ابتدا حوایی و آنک واسطه سیله آدمی آلدادوب ایکیسنه دخی او آغاجک میوه سندن یدردی .

بونك اوزرينه باری تعالی حضرت توری ، جمله سنی جتدن چیقاردی
 ویر یوزینه ایندیردی . آدم ، هند طرفنه وحوآ ، جدهیه دوشدی .
 آدم ، چوق آغلادی و جناب حقه یالواردی . نهایت جناب حق ،
 آنک توبه سنی قبول بیوردی . و مکّه طرفه کیت ، دیو وحی کوندردی .
 آدم علیه السلام دخی اورایه کیدوب حوآ علیها السلام ایله بولوشدی .
 آندن صکره سائر ناس ، آنلردن اورهدی و نیجه قوملر و صنف صنف
 انسانلر تورهدی .

شیطانک دخی ذرّتی چوغالدی و آدمک اولاد واحفادینی آزدیرمق
 ایله مشغول اولدی .

حضرت آدمک وفاتندن صکره پیغمبرک اوغلی (شیت) علیه السلامه
 کلدی و جناب حقدن آکا الی صحف نازل اولدی . کعبه یی ابتدا طاشدن
 یینا ایدن اودر .

قصه ادریس علیه السلام

حضرت شیتدن صکره پیغمبرک (ادریس) علیه السلامه کلدی و آکا
 دخی اوتوز صحف نازل اولدی .
 ابتدا قلم ایله یازی یازان و البسه دیکن اودر . آندن اول آدم اوغللری
 حیوان ده رسی کیردی .
 ادریس علیه السلامه کوکلرک اسراری آچیلمشیدی . نهایت جناب حق ،
 آئی دیری ایکن کوکه قالدردی .

قصه نوح علیه السلام

حضرت ادریس ، کوکه چکلدکن صکره آدم اوغللری ، طوغری
 یولدن آیرلیدلر و بتلره طاپار اولدیلر . جناب حق ، آنلره (نوح)
 علیه السلامی کوندردی .

﴿ توارخ خلفا ﴾

حضرت نوح ، نیچہ بیلر قومی توجیدہ دعوت ایلدی . یالکز اوغللری (سام) و (حام) و (یافث) ایله زوجهلری و دیگر پک آز کیمسلر ایمان ایدوب سائری قولاق آصمدی . حتی کندوسنک (یام) نامنده بر اوغلی دخی ایمانه کلدی .

نوح علیه السلام ، قومنه نصیحت ایتدجه آنلر ، آگا جور و اذا و تحقیر واستهزا ایدرلردی .

نهایت کندوسنه یأس کلدی و آنلره بد دعا ایتدی . دعاسی مقبول اولدی و « کمی یاپ » دیو الله طرفندن کندویه وحی کلدی .

حضرت نوح ، قیرده و صودن اوزاق بر محله کمی یایمغه باشلادی . قومی ، اورادن کچرکن آنکله اکلنورلردی و « پیغمبر ایدک ، دولکر اولدک » دیرلردی . او دخی « خوشمندی ! بزده سزگله اکلنورز » دیر ایدی .

کمی بیتدی ، طوفان علامتلری ظهور ایتدی . حضرت نوح ، مؤمنلر ایله کمی به بیندی و هر نوع حیوانلردن برر چفت آلدی .

هر طرفدن صویوریدی . حضرت نوح ، اوغلی یامی دخی کمی به دعوت ایلدی . « بن طاعه چیقار ، قورتیلورم » دیو کمی به کیرمدی . « بو کون اللهک مرحمتدن بشقه صیغینه جق یر یوقدر » دیو حضرت نوح ، نصیحت ایدرکن آره به بر طالعہ کیردی ، یام بوغولدی .

بابالق بو یا . حضرت نوح ، مکدر اولدی . نه چاره که جناب حق ، جمله مشرکلرک هلاکنی اراده بیورمشیدی . یام دخی مشرک اولدیغندن آنلره قاتیلدی .

طوفان هر طرفی قابلادی . صو ، طاغلی آشدی . یر یوزنده کی انسانلر و حیوانلر هب تلف اولدی .

اوحالده نوحک گمیسی ، طاغلی کبی بیوک طالعهلر آره سنده یوزردی . ایشه بو وجهله طوفانک حکمی ، آلتی آی قدر سوردی . صکره اللهک امریبه یاغورلرک آرقهسی کسیلدی و صولر چکیلدی .

گمی (جودی) طاغتك اوزرينه اوتوردی وگمیده کیر سلامت بولدی .
 عالم ، بر بشفه عالم اولدی .
 آندن صکره ناس ، حضرت نوحك اوج اوغلندن اوردهدی . آنك
 ایچون نوح علیه السلامه (ایکنجی آدم) دنیلدی .
 صرب و فرس و رومك باباسی (سام) و سودان خلقنك باباسی (حام)
 و قبائل ترکك باباسی (یافث) در .
 آدم اوغللری ، بویله بر بیوک بلا کورمشیکن صکره ینه آزیتدیلر .
 ویوللریخی صایتدیلر . توحید باری بی اونوتدیلر . بتلره طاپدیلر . نته کیم
 تفصیلاتی آشاغیده بیان اولنه جقدر .

قصه هود علیه السلام

طوفاندن صکره یمن دیارنده (حَضْرَ مَوْت) جوارنده (أَحْقَاف)
 دنیلان یرده (عاد) قومی ظهور ایتدی .
 اوحوالی بی معمور ایتدیلر و کوزل بنالر یاپدیلر . لکن طوغری بولدن
 صاپدیلر و بتلره طاپدیلر .
 جناب حق ، آنلره (هود) علیه السلامی کوندردی . ایچلرندن بک
 آ ز کیمسه لر ایمان ایلدی . سائری شرک و ضلالتده قالدی .
 الله تعالی حضرتلری ، آنلری شدتلو روزکار ایله هلاک ایلدی . حضرت
 هود ایله آکا ایمان ایدنلر ، بر یره چکیلوب قورتولدی .

قصه صالح علیه السلام

غاد قومندن صکره شام ایله حجاز آره سننده (حِجْر) دنیلان محلده
 (ثَمُود) قومی ظهور ایلدی .
 آنلر دنخی طاغلری ده لیدلر ، طاشلری اویدیلر ، غایت محکم اولر
 یاپدیلر و طریق حقندن صاپدیلر

جناب حق ، آنلره (صالح) علیه‌السلامی کوندردی . او دخی قومنه بیوک معجزه لر کوستردی .
ایچلرندن پک آز کیمسه ایمان ایتدی . سائرلری ایمانه کلیوب کفر و ضالانده قالدیلر .

نهایت کوکدن برصیحه کلدی ، جمله‌سی هلاک اولدی . حضرت صالح ایله آکا ایمان ایدنلر ، مکیه واروب آنده عبادت ایله مشغول اولدیلر .

قصه ابراهیم علیه‌السلام

نوح علیه‌السلامک اولادی ابتدا (عراق) دیارنده ساکن اولمشلر و فرات نهرینه قریب محله (بابل) شهرینی یامیشلر ایدی .
سکره ایچلرندن برطائفه آریلوب (دجله) کنارنده وشمدی (موصل) دیدیکمز شهرک قارشو یقه‌سنده (نینوا) شهرینی بنا ایتمشلر ایدی .
بابلک قدیم اهالیسی اولان (نبط) قومی (سریانی) لسانی سویلر وچوق وقت بابی پای تخت ایدوب اورادن هر طرفه حکم ایلردی .
سکره نینواده ظهور ایدن (دولت آثوریه) غالب کلدی و نینوایی پای تخت ایدوب بابل دخی اورایه تابع اولدی .
مؤخرآ بابلده (کلدانی) طائفه‌سی قوت بولمش و نبط قومنک علوم و معارفه وارث اولمشدر .

بابل اهالیسی بیننده (صابئه) دینی ظهور ایتمشیدی که ییلدیزلره ظاپارلردی . جناب حق ، آنلره (ابراهیم) علیه‌السلامی کوندردی و آکا یکریمی صحف ایتدردی .

حضرت ابراهیم ، قومی توحیده دعوت ایتدی . اینانمدقلرندن بشقه ، ملک بابل اولان (نمرود) آنی آتسه آتدی .

الله صافلادی ، آتش یاقدی . ابراهیم علیه السلام ، سلامته ایردی .
 بعضیلر ، بو معجزه بی کوروب آکا ایمان کتوردی .
 حضرت ابراهیم ، مؤمنلر ایله برابر شام دیارینه هجرت ایتدی و مصره
 کتدی . صکره کنعان ایله کلدی ، آنده ساکن اولدی .

قصه لوط علیه السلام

حضرت ابراهیمك قرنداشی (حران) اوغلی اولان (لوط) علیه السلام که
 آنکه برابر بابل دیارندن شام یاقه سنه کچمشیدی . (سدوم) ناحیه سنه
 مبعوث اولدی .
 بو ناحیه نك اهالیسی ایسه اهل کفر و فجور ایدی . یولسز کیدرلردی
 و هیچ بر قومک یاپمیدینی فحشیتانی اجرا ایدرلردی .
 حضرت لوط ، آنلری طوغری یوله دعوت ایتدی ، دیگله مدیلر و چوق
 نصیحت ایتدی ، قبول ایلدیلر .
 جناب حق دخی آنلرک باشنه طاش یاغدیردی و زلزله ایله کویلرینک
 آلتی اوسته کتیردی .
 جمله سی هلاک اولدی . یالکز لوط علیه السلام ، اهل بیتله کیجه لین
 ایچارندن چیقوب قورتولدی . X

قصه اسماعیل و اسحق علیهما السلام

حضرت ابراهیمك زوجہ سی (ساره) چوجق طوغورمازدی (هاجر)
 نام جاریه بی قوجه سنه باغشلا دی . آندن (اسماعیل) علیه السلام طوغدی .
 بوندن طولایی ساره ، زیاده کدرلندی . جناب حق دخی آکا صرحت
 و عنایت ایتدی . اختیارلق وقتنده (اسحق) علیه السلامی طوغوردی .
 صکره هاجر ایله اوغلی اسماعیلی قصقاندی و « بو دیاردن ایراغ
 اولسونلر ، دیو آیاق باصدی .

ابراهیم علیه السلام ناچار قالدی. همان هاجر ایله اسماعیلی آلدی و مکّه یه
کوتوروب اوراده براقدی. (جرهم) قیله لری او وقت مکّه جوارنده
ایدیلر. حضرت اسماعیل ، آنلرله الفت ایتدی و آنلردن قیز آلدی و اون
ایکی اولادی اولدی . بو مناسبتله جرهم قیله لرندن بعضیلری کلوب مکّه ده
ساکن اولشلردر .

بعده جناب حنك امریله حضرت ابراهیم، مکّه یه کیتدی و حضرت
اسماعیل ایله برلکده کعبه مکرّمه یی یکیدن بنا ایتدی .

اسماعیل علیه السلام ، یمن قبائلنه و عمّالقه یه مبعوث اولدی که او وقت
عمّالقه قیله لری ، جزیره العربک شام جهتنده ساکن ایدیلر .

صکره حضرت اسماعیلک اوغوللری و طورونلری چوغالدی و اطرافه
یایلدی . نزهیه واردیلر ایسه غالب اولدیلر و عمّالقه یی او دیاردن سوروب
چیقاردیلر .

حضرت ابراهیمک و فاتنده یرینه (اسحق) علیه السلام کچدی و ایکی
اوغلی اولدی. بری (عیص) و دیکری (یعقوب) ایدی .

عیص ، عموجه سی اسماعیل علیه السلامک قیزی آلدی و آندن چوق
اولادی اولدی . آنلر دخی چوغالدیلر و دمشق شام طرفنه مالک اولدیلر.

حضرت یعقوب ایسه پدری اسحق علیه السلامک و فاتنده آنک یرینه
کچدی ، پیغمبر اولدی و پدرینک یوردی اولان کنعان ایلنده قالدی. آنک
دخی او دیارده اولاد و احفادی چوغالدی .

یعقوب علیه السلامک لقبی (اسرائیل) ایدی . آنکچون اوغوللرینه
و طورونلرینه (بنی اسرائیل) دنیلدی .

قصه یعقوب و یوسف علیهما السلام

حضرت یعقوبک اون ایکی اوغلی وار ایدی . ایچلرنده (یوسف) ی
جمله سندن زیاده سور ایدی .

یوسف ، بر رؤیا کوروب پدرینه سویلدی « کوردم که : اون بر ییلدیز و کونش و آی ، بگا سجده ایتدیلر ، دیدی .

یعقوب علیه السلام آ گلادی که : اون بر ییلدیز ، یوسفک اون بر قرداشنه اشارتدر و جناب حق ، آنی قرداشلرینه فائق ایده جکدر « اوغلجفزم ! بو رؤیا کئی قرداشلریکه سویله . زیرا شیطان ، انسانه دشمندر . شایدکه قرداشلریکه وسوسه ویرر و قلبلرینه حسد دوشورر . صکره سکا بر خدعه ایدرلر . جناب حق ، سکا نبوت و بیوک دولت ویرم جک ، دیدی و یوسفه دها زیاده محبت ایتدی .

یوسفک بیوک قرداشلری ایسه آکا حسد ایتدیلر و حیلله ایله آنی قیره کوتوروب بر قویوه آتدیلر .

آندن کیرو عودت ایلدیلر و « یوسفی ، قورت یدی ، دیو پدرلرینه ییلان سویلدیلر .

صکره ایچلرندن بریسی ، یوسفه یمک کوتورمشیدی . نه کورسون که : قویو باشنه بر کاربان کلش ، یوسف ، قویودن چیقاریلش . دونوب دیکر قرداشلرینه خبر ویردی . همان اورایه کیتدیلر « بو بزم کوله من ایدی قاچدی ، دیه رک بازارلق ایتدیلر و بک او جوز بها ایله یوسفی ساتدیلر .

یوسف ، او وقت اون سکز یاشنده ایدی . قرداشلرندن قورقوب سکوت ایتدی واللله متوکل اوله رق کاربانه قاتیلوب کیتدی .

کاربان ، مکر مصره کیدبورمش . یوسف دنخی برابرجه مصره واصل اولدی و (عزیز) یعنی ملک مصرک مالیه ناظری ، آنی ساتون آلدی .

یوسفک کوزلکده مانند و نظیری یوق ایدی . رشد و رویتده اقران و امثاله فائق ایدی .

یوزنده نور لمعان ایدردی و بر بیوک ذات اوله جنی یوزندن و کوزندن بللو اولوردی .

عزیزک اولادی اولمازدی . یوسفک طور و مشاورینی بکندی و آکا

محبت ایلدی. حتی «آگا اکرام و اعتبار ایت»، دیو حرمی (زلیخا) به [*] اصهارلدی.

صکره یوسف، بر افتزایه اوغرادلی. هیچ صوچی یوق ایکن زندانه قونلادی.

راست کله یوسفله برابر ایکی کوله دها زندانه کیردی. بریسی ملک مصرک شرتجیسی و دیکری ا ککجیسی ایدی. برر رؤیا کورمشلر و معنارینی یوسفدن صورمشلر ایدی. یوسف، براز و عظ و نصیحت و آنزلی توحیده دعوت ایتدکن صکره «ای زندان آرقداشلی! بریگز چیقوب اقدیسنه ساقی اولاجق و دیکریگز آسیله جق. ایشه رؤیالریگزک تعبیری بودر» دیمش و شرتجی به «اقدیگک یاننده نی یاد ایت» دهرک کندوسنک حبسدن خلاصی ایچون آندن شفاعت ایستمش ایدی.

رؤیالره عینله یوسفک تعیر ایتدیکی کبی چیقدی. شرتجی، زنداندن چیقوب اولکی کبی ملک مصره ساقیلک ایدراولدی. ا ککجی دخی زنداندن چیقاریلوب اصلدی.

اما یوسفک رجاسی شرتجینک خاطرندن چیقدی. نیچه ییللر کلوب کچدی. یوسفک حالی ملک مصره عرض ایده مدی.

وقت حاجتده قولدن مدد ایستمک مذموم دکلددر، فقط بیغمبرلرک شاننه یاقشماز بر کیفیتدر.

یوسف کبی برنی ذیشانه کوره هرایشنی اللهه تفویض ایلک و هر مرادینی اللهدن ایستمک لازم ایکن شرتجیدن شفاعت ایستمسی و ملکدن مدداو مامسی کندوسنک یدی سنه زندانده قالسنه سبب اولمشدر.

نهایت ملک مصر، بر رؤیا کورمش و معبرلردن معناسنی صورمش «بو، بر قاریشیق دوشدر، یعنی یلانجی رؤیاددر. بویله قاریشیق رؤیالرک تعبیری یوقدر» دیمشدر.

[*] بوکله بی عربلر، زانک فتخی و لامک کسریله، عجلرده زانک ضعی و لامک فتحیله اوقورلر. تورکجه ده و عوام آراسنده ایسه (زلیخا) تلفظ اولونور.

او وقت شریحینک خاطرینه یوسف کلش « طوریکز ، بن سزه بو
رؤیایی تعییرایتدیرهیم ، دیوب زندانه کیتمش ، یوسفی کوروبملکک رؤیاسنی
سویلش و تعییرینی رجا ایلمش .

یوسف دخی ملکک رؤیاسنی تعییر ایدوب دیمش که « یدی سنه بوللق
اولاجق . یچدیگکز ا کینلردن ییه جگکز قدرینی آلوب باقیسنی باشاقلرنده
برایکز . صکره یدی سنه قحط اولاجق . اولکی یدی سنه ایچنده بریکدیرمش
اولاجفگکز ذخیره لری یرسگز . آندن صکره ینه بوللق اولور . »

شریحی دونوب بو تعییری ملکه عرض ایتدی . ملک دخی « او ذاتی
بکا کتورک . بن آنی کندی خدمتمده آلیقویاجم » دیدی .

بونک اوزرینه یوسف علیه السلام زنداندن چیقدی و ملک ایله کوریشوب
سویلشدی . ملک ، آنک رشد و رویتنه باقوب فوق العاده بکندی و بو آراق
عزیز ، فوت اولغله آنک یرینه یوسفی مالیه ناظری نصب ایلدی و آنی
کندوسنه وزیر ایتدی و زلیخایی نکاح ایله آکا ویردی .

زلیخا ایسه بر حکمدارک قیزی و کوزلرک سرافرازی ایدی . حضرت
یوسفک آندن (افراییم) و (منشا) نام ایکی اوغلی ایله (رحمت) نامنده
بر قیزی اولدی .

حضرت یوسف ، مصرده زراعتی چوڤالتدی ویدی سنه ایچنده پک
چوق ذخیره ادخار ایتدی .

بعده قحط و غلا سنه لری کلدی . یدی ییل سوردی . اقلیم مصردن
بشقه شام طرفنده دخی قحط و غلا وارایدی .

مصرک میری انبارلرندن بشقه بر یرده ذخیره بولتماز اولدی . هرکس
وارینی ووروب ذخیره آلوردی . مصر خزینه لری تقود ایله طولدی .

هر کسه ایستدیکی قدر ذخیره ویرلسه بر طاقم طمعکارلر لزومندن زیاده
ذخیره آلوب ودها زیاده بهالو صاتمق ایچون صاقلایوبده بر مرتبه ده
اسعارک غلاسنه سبب اولورلر دیو حضرت یوسف ، ذخیره بی نفوس موجوده یه
کوره ویرردی .

ایشته او وقت یوسفك قرنداشلری دخی کنعان ایلندن قالقوب ذخیره
آلمق ایچون مصره کیتمکه مجبور اولمشلر ایدی . یعقوب علیه السلام ایسه
یوسفدن آریلالی آغلاردی وحسرتی آتشیله جگرینی داغلاردی .

فقط کوچوک اوغلی (بنیامین) سائر قرنداشلرندن زیاده یوسفه بکیزردی .
حضرت یعقوب ، آنی یوسفك یرینه قویوب برازا آنکله متسلی اولوردی .
بو سیدن ناشی یعقوب علیه السلام ، بنیامینی یاننده آلیقویوب دیکر
اون اوغلی ذخیره کتوزمک ایچون مصره کوندردی . اون قرنداش ، مصره
واردیلر ، یوسفك حضورینه کیردیلر . یوسف ، آنلری طانیدی . آنلره
یوسفی طانیه مدیلر . زیرا بونجه ییللردنبرو آندن بر خبر آلمدینی جهتله
« کیم بیلور ، زرده فوت اولدی ، کیندی ، دیرلر وصاغ قالمسنی خاطره
کتورمنلر ایدی . قالدیکه : یوسفك دیوانی مهابتلو اولدیغندن آنک یوزینه
پکده دقتلو باقمالزلردی . حضرت یوسف ، آنلره « سز کیمسکز ، ایشکز
تهدر ؟ جاسوس اولیه سکز ، دیدی »

« حاشا بز جاسوس دکلز . بز ، برابانک اولادی بز و پدریمز بر پیرمخترمدر ،
تی ذیشاندر . آدی یعقوبدر » دیدیلر .
« قاچ قرنداشسکز » دیو سوردی .
« اون ایکی قرنداش ایدک . بریمز قیرده تلف اولدی ، اون بر قالدق »
دیو جواب ویردیلر .

« شمدی بوراده قاچکز موجوددر » دیدی .

« بوراده اون نفرز » دیدیلر .

« بریکز زرده » دیدی .

« پدریمزک یانندهدر . تلف اولان قرنداشمزک یرینه آنکله متسلی اولور »

دیدیلر .

« بو سوزلرکزک طوغری اولدیغنه شاهدکز وارمی ، دیدی .

« بز غریب الدیارز ، بز ی بوراده کیم طانور » دیدیلر .

بونك اوزرينه يوسف عليه السلام، هر برينك حصه‌سنه كوره ذخيره
ويردكدن صكره بنيامين ايجون دخي بشقه‌جه بر حصه ويردي ووجه‌سنه
ضيافت وريعت ايتدي .

لكن « كورويورسگنزه ذخيره خصوصنده نه‌قدر دقت و عدالت ايدبورم
ومسافرله نصل رعايت ايدبورم . بر ده‌ها كليشگزنده اوته‌كي قرنداشگزي
دخي كتوريكزه طوغري سويلديككزي بيلهيم واكر آني كتورمن
ايسه گز سزه ذخيره يوقدر ، بنم يانمه كليكز » ديدى .
« آنله ، آگاه اولمقسزين ذخيره بدللريني يوكلرينك ايجلرينه يرلشديريكزه
ديو مامورلرينه تنيه ايلدى .

دونديلر ، بابالرينك ياننه كلديلر « بابا ! اكر بنيامين بزمله برابر كيتمز ايسه
بزه ذخيره ويرليه جك . آني ده بزمله برابر كوندر . بز ، آني هر وجهله
محافظه ايلرز » ديديلر . يعقوب عليه السلام « مقدا يوسف حقنده نصل
امين اولدم ايسه بنيامين حقنده دخي اويله‌جه امين اولورم . لكن الله تعالى
خير الحافظين وارحم الراحمين در » ديدى .

برده يوكلريني آچوب ذخيره بدللريني بولونجه « ده‌انه ايسترز .
ايشته سرمايه لر مزده كبرو ويرلش . همان يه مصره كيدم وزياده ذخيره
كتوردم . بو كتورديكمز ذخيره بزه يتشمز » ديديلر وبنياميني كوزتمك
اوزره بدللرينه قوی سوز ويرديلر والله عهد و پيمان ايتديلر وبنياميني دخي
آلوب مصره كيتديلر . مصره وارد قارنده يوسف عليه السلام ، آنله
ضيافت وزياده اكرام وريعت ايلدى و بر آراق بنياميني تنها بولوب « بن
سك قرنداشگم . لطيفه يوللو بر وسيله ايله سني بولدن دوندروب آليقويه جتم .
قيد ايمه » ديو كيزلوجه سويلدى .

جمله قرنداشلرينك يوكلريني حاضر ايتديردي وبنيامينك يوكنه برالتون
طاس قويدردى و دونوب كيتملري ايجون رخصت ويردى .
تمام يوله دوزيلوب كيدرلر كن آرقه لرندن مامور مخصوص يتشدى « اى
قافله ! سز خير سزمشكز » ديو چاغردى .

يعقوب اوغللری دونوب « غیگنز ندر » دیدیلر .
 « ملكك طاسی یوق . آنی هر کیم کتوررسه بر دوه یوکی ذخیره
 مژده سی وار . بنده اداسنه کیفیم » دیدی .
 دیدیلرکه « بز بورایه فساد ایچون کلدک ، خیرسزده دکلز »
 دیدی که « سوزیگنز یلان ایسه چالانک جزاسی ندر »
 « هر کیمک یوکنده بولتورسه جزاسی اودر، یعنی آنی اخذ واسیر
 ایتمکدر . بز ، خیرسزلره بویله جزا ایدرز » دیدیلر .

بونک اوزرینه قافله یی چویردی ویوکاری آرامغه باشلادی وابتدا بیوک
 قرنداشلرک یوکلرینی آرادی . نهایت طاسی بنیامینک یوکندن چیقاردی .
 ملك مصرک قانوننده خیرسزلری اخذ واسیر ایتمک یوق ایدی . حضرت
 یوسف ، بنیامینی آلیقومق ایستدی . پدربینک شریعتی قرنداشلرینه
 سوبلتدردی و بو تقریبله بنیامینی اللرندن آلدی .

بیوک قرنداشلری دیدی که « ای عزیز ! بنیامینک بر اختیار پدربی
 واردر . آنی پک سور ، آریلغنه طایانه ماز . آنک یرینه بزم بریمزی
 آلیقوی . بیوک احسان ایتمش اولورسین » .

حضرت یوسف دیدی که « بز، سزکفتوا گز اوزرینه آنی آلیقویدق .
 معاذالله بشقه سنی آلور ایسه ک ظالم اولورز » آندن مایوس اولیجق کیرو
 چکلدیلر وبریره کلدیلر . جمله سنک بیوکی ، دیکرلرینه خطاب ایدرک
 « بیلمز میسکز که پدربگنز سزدن عهد آلدی . مقدا یوسف حقنده
 نه یاپدیغگزی دخی بیلورسگنز . بن ، بورادن آریلوب کیتتم . مکرکه پدرم
 طرفندن بکا اذن ورخصت ویریله ، یاخود الله طرفندن بوایشه بر صورت
 ویریله . کیدیکز ، بابا گزه سنک اوغلک خیرسزلق ایتمدی . بز آنجق
 کوردیکمزه شاهدز . طاس ، آنک یوکندن چیقاردلی، کوردک . بز نه یابالم؟
 ایناماز ایسه ک تحقیق ایت . مصردن صور . بزمه برابر بولنان قافله دن صور .
 ده بیگز « دیوب مصرده قالدی .

دیگر طقوز قرنداش دوندیلر ، اوتانهرق وصیقیلهرق پدرلری یانه کلدیلهر وکیفیتی کوردکلری کبی سویلدیلر .

یعقوب علیه السلام ، آشوری محزون اولدی و « بوده بر دولابدر . یوخسه بزم شریعتمزده سارق اسیر ایدلدیکنی ملک مصر ، نهیلور؟ صبر کوزل شیدر . اولا که جناب حق ، بکا اوچ قرنداشی بردن کتوره » دیدی . برو طرفه دوندی (واه یوسف !) دیدی و حزن ایله آغلامقدن کوزلرینه آق کلدی .

اوغللری « والله سن ، یوسف دیه دیه خسته ، یاخود هلاک اوله جقسین » دیدیلر . « بن قلبمه طو تامدیغ حزن و کدرمی آنجق الله تعالی حضرتلرینه عرض ایدرم ، آندن غیری کیمسه یه عرض حال ایتیم . بنی حاله براغکز ، بیلمدیکگزی شی وار که بکا معلومدر » دیدی .

یوسف ، غائب اوله لی بکرمی بر ییل اولشیدی . او وقتدنبرو بر خبر آله مامش اولمسیله قرنداشلری آنک صاغلقندن امیدلرینی کسمشله ایدی .

یعقوب علیه السلام ایسه یوسفک حالا حیاته اولدیغنی بیلوردی . یا ، اودر که الله طرفندن آگاوحی کله رک یوسفک صاغ اولدینی بیلدرلمشیدی ، یاخود یوسفک کوچوکلکده کوروبده کندوسنه سویلش اولدینی رؤیا به نظر آ آنک حضورنده قرنداشلری سجده یه وارمدجه وفات ایتیمه جکنی بیلوردی . بناء علی ذلک « اوغللرم ! کیدیکز ، یوسف ایله بنیامینی آرایوب صوریکز واللهم لطفندن ما یوس اولماییکز » دیدی .

طقوز قرنداش ، ینه مصره واردیلر ویوسف علیه السلامک حضورینه کیردیلر . بنیامین دخی اوراده حاضر ایدی . « ای عزیز ! آچلقدن حاملز یماندر . بیجی چوق ، ینه جک یوق . المزده کی سرمایه دخی جزئی شیدر . سن ، لطف واحسان ایت ، احتیاجمه کوره ذخیره ویر . بزه تصدق ایله ، قرنداشمزی باغشلا . پدرمز پیر فانیدر ، یوسفدن آریله لی پک محزوندر . شیمدی بنیامینک آریلنی ، آکا بلا اوسته بلادر . آغلامقدن کوزلری کورمز اولدی ، دیوب یلواردیلر .

یوسف علیه السلام ، آرتق لطیفه‌ی برطرف ایتدی وتبسم ایده‌رك « سز جاهل لكه یوسفه نه‌یایدیغكزی بیلورمیسگنز ؟ » دیدی .
 قرنداشاری ، اووقت آگاه اولدیله . « آ! سن ، یوسفمیسین ، دیوب حیرتده قالدیلر .

« اوت . بن ، یوسفم . بوده قرنداشمدرد . جناب‌حق بزله لطف واحسان ایتدی . الله ، صبر ایدن قوللرینی محروم براقاز ، دیدی .
 آنلر دخی « جناب حق ، سنی بزله فائق ایلش . بزخطا ایتمشز . » دیو عذر دیدیلر وتوبه واستغفار ایلدیله .

بونك اوزرینه حضرت یوسف ، آنلره تسلیت ویردی و « بونك سزه سرزنش یوقدر . الله تعالی ، ارحم الراحمین در . سزی عفو ایدر . شوکوملكمی کوتوریگنز ، بدریمك یوزینه سورینگز ، کوزلرینك پرده‌سی کیدوب اولکی کبی کورور . هم‌ده بالجمله اهل وعیالگزی آلوب بورایه کتوریگنز ، دیدی و آنلری بدرلری طرفته کونده‌ردی . وقتا که قافله ، مصردن آیریلدی . صانکه روزگار ، اوکوملكك قوقوسی آلدی ودرحال کنعان ایله کوتوردی که همان اووقت یعقوب علیه‌السلام « یوسفك قوقوسی کلیور . آه بگا ، عته کتوردی دیمه‌سه‌یدیگنز ، دیو بیوردی . یاننده بولنانلر « سن حالا اسکی یا گلشلق واسکی شاشقینلق اوزرنده‌سین . یوسنی افراط اوزره سودیگگدن آنی لسانگدن دوشورمزسین و آنکله بولوشاجم دیو آرزو ایلرسین » دیدیلر . صکره اوغللری کلدی . یوسفك کوملكنی یوزینه قویدقنری کبی کوزلری آچیلدی . « بن ، سزه یوسفك قوقوسی کلیور دیمدیمدی ، دیدی .

بعده یعقوب علیه‌السلام ، بالجمله اوغللری واهل وعیاللری ایله مصره کیتدی .

یوسف علیه‌السلام ، مصرک (مَلِك) ی واهالیسی ایله برلکده اوله‌رق آنلری مصرک طیشاروسنده قارشولادی و آنلری آلوب سراینه کوتوردی . باباسنی

و آناسنی سریره چیقاردی. جمله سی، آنک ایچون سجده شکر ایتدیله. حضرت یوسف، او وقت باباسنه «ایشته بنم مقدا کوردیکم رؤیانک تعیری بودر که عینیه چیقدی. ربم بکا لطف واحسان ایتدی که بنی زنداندن چیقاردی و سزی چولدن کتوردی، جمله مزی برلشدیردی. ربمک حکمتی چوق و لطف و کرمنه نهایت یوق، دیدی و دونوب جناب حقه حمد و شکر ایتدی.

بووجهله یعقوب علیه السلام، یوسفنه قاوشدی و مرادینه ایردی. آندن صکره جمله اوغللریله برابر مصرده اون یدی سنه دها عمر سوزدی. حضرت یعقوبک و فاتنده یوسف علیه السلام، الی آلتی یاشنده ایدی. بعده یوز اون یاشنه قدر یاشادی.

ایشته بووجهله بنی اسرائیل، ممتاز و محترم بر صنف اوله رق مصرده یرله شوب و تناسل ایدوب چوغالدیلر.

ابتدا حضرت یوسفی وزیر ایدن ملک، وفات ایتدی. بعده یوسف علیه السلام دخی دار عقبایه کیتدی. آندن صکره کلن ملوک مصر، بنی اسرائیله اعتبار ایتدیله.

قصه ایوب علیه السلام

اسحق علیه السلام اوغلی اولان عیصک اولادندن (ایوب) علیه السلام ظهور ایتدی. بک چوق مالی و دمشق طرفنده نیچه املاکی وار ایدی. جناب حق، آتی محک امتحانه چکدی. جمله اموالی و املاکی لندن کیتدی، او شکر ایتدی. مریض اولدی، صبر ایتدی. بدننده یاره لر آچیلدی، ینه صبر ایتدی. یاره لری قورتلانندی، یانه کیمسه وارماز اولدی، یالکنز زوجه سی (رحمت) آکا خدمت ایدردی. او، ینه صبر ایدر و عبادتنه دوام ایله ایدی.

صکره شفا بولدی. جسمی اولکی کبی تروتازه اولدی و جمله اموال و املاکی یرینه کلدی دنیا و آخرت سعادتنه نائل اولدی.

(بشر) نامنده براوغلی اولوب کندوسندن صکره یرینه کچدی
ویغمبر اولدی .

قصه شعيب عليه السلام

(شعيب) عليه السلام، حضرت ابراهيمك آتسه آتدینی کون ایمان
ایدوبده آنکه برابر دیار شامه هجرت ایتمش اولان برقیله دندر و بیوک
والدهسی لوط علیه السلامک قیزدر .

(مدین) و (ایکه) اهاالیسنه مبعوث اولدی . طاتلی دیلی و سوزی
تأثیرلی ایدی . لکن قومه سوزکچیره مدی . بونجه مدت کوزل کوزل نصیحتلر
ایلدی و پک چوق تأثیرلی سوزلر سویلدی ، تأثیر ایتدیره مدی .

نهات جناب حق ، اصحاب ایکه اوزرینه برشدتلی صیجاقتی مسلط ایلدی .
بوصیجاقتی ، یدی کون سوردی . بتون ایرماقلر قینادی . صکره اوزرلرینه بر
بولوط کلدی . صیجاقتن قاچوب هپسی آنک آلتنه طوپلانندی . بولوطدن آتس
یاغدی ، جملهسی یاندی . اهل مدین دخی بر صیحه ایله تلف اولدی .

حضرت شعيب ، کندوسنه ایمان ایدنلری آلوب مککه کیتدی . آندن
صکره وفاتنه دکین مکده عبادت ایله مشغول اولدی .
مدینده ایکن بر قیزی حضرت موسایه ویرمشیدی . نته کیم آشاغیده
بیان اولنه جقدر .

قصه موسی و هارون علیهما السلام

حضرت یوسفدن صکره مصرده بنی اسرائیل ، پک زیاده اوره یوب
چوغالدیلر و یعقوب و یوسف علیهما السلامک شریعتلری اوزره قالدیلر .

مصرک قدیم یرلوسی اولان (قبط) قومی ایسه ییلدیزلره و بتلره
طاپارلردی و بنی اسرائیله حقارت کوزیله باقارلردی .

فرعونلر، یعنی مصرملکلری دخی بنی اسرائیلی کندولرینه رعیه ایدوب

آنلری اسیر کچی آغیر و مشقتلی ایشلرده قوللانورلردی و آنلرک کوندن کونه چوغللارلرندن شهبه لئورلردی .

بنی اسرائیل، قبط قومنک معامله لرندن و ملک لرینک آغیر تکلیفلرندن بزمش ، اوصانمش ایدیلر . دده لرینک قدیم یوردلری اولان (کنعان) دیارینه کیتمک ایسترلردی ، لکن بر درلو یاقه لرینی فرعونک پنجه سنندن قورتاروبده مصردن چیقاما زلردی .

زیرا بنی اسرائیل ، اون ایکی قبیله ایدی وهر قبیله ، حضرت یعقوب اوغللرندن برینه منسوب ایدی وهر قبیله نک بر شیخی وار ایدی . بونلره (اسباط بنی اسرائیل) دنیلورکه یعقوب طورونلری دیمکدر .

اشبو اسباط بنی اسرائیلک جمله سی بر یره کلسه خلیجه قوت حاصل اوله بیلوردی ، لکن جمله سنه بر باش کرک ایدی که هپسی برله شهرک یکوجود اولوبده کندولرینی اسارتدن قورتاره بیلسونلر .

او آنده برکاهن ، فرعونه خبر ویرمش و « بنی اسرائیلدن بر چوجق طوغاجق وسنک دولتکنک زوالنه سبب اولاجق ، دیمش .

فرعون ، بوندن اورکوب بنی اسرائیلدن طوغان ارکک چوجقلری اولدرتمکه باشلادی وهرسمته جلالدر تعیین ایلدی .

جلادلر ، بنی اسرائیلک خانه لرینی طولاشوب یکی طوغان ارکک چوجقلری اولدرمکده اولدقلری ائنده (لاوی) سبطندن ، یعنی حضرت یعقوبک اوچنجی اوغلی اولان لایوسنک طورونلرندن (عمران) نام ذاتک صلبدن حضرت (موسی) دنیایه کلدی .

والده سی ، آنی برصندوقه ایچنه قویوب نهر نیله آتدی . نیل ایله آقوب کیدرکن فرعونک زوجه سی (آسیه) آنی طوتدی . آچوب موسایی کورنجه آکا جان و کوکلدن محبت ایتدی . « امان بونی اولدرمیکنز . بلکه بیورده ایشمزه یارار ، یاخود آنی اوغول ایدینورز ، دیدی و آنی